

OPONENTSKÝ POSUDEK RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jan Šimek, Agenda říčanského hrdelního soudu od roku 1667 do josefínské soudní reformy. Praha, UK PedF, 2006.

Předkládaná rigorózní práce vychází z práce diplomové, před časem s úspěchem obhájené. Autor svou záslužnou sondu do dějin mikroregionu rozšířil a dopracoval podle pokynů školitele a podle připomínek oponentury. Tyto doplňky celku prospěly a jen podtrhly autorův smysl pro kritickou práci s prameny i pro reflexi stávající literatury. Při jejím úvodním rozboru se kandidát přihlašuje k badatelskému uchopení tématu tak, jak ho svého času vymezil Jaroslav Pánek – sám autor významných prací z oboru dějin raně novověkého hrdelního soudnictví. Autorovi neunikla ani recentní diskuse mezi zastánci tzv. kulturněantropologického pojetí dějin kriminality (s klasifikací kriminality jakožto *odlišného chování*) a mezi přívrženci tradiční koncepce právních dějin s důrazem na zkoumání vývoje právních norem a jejich aplikace. Následuje podrobná klasifikace pramenů.

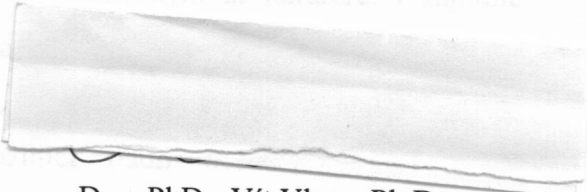
Výkladovou část rigorózní práce zahajuje autor rámcovým přehledem vývoje právního systému ve stavovské době, postaveným na literatuře. V kapitole o historickém vývoji a demografické situaci panství Uhříněves a Škvorec pracuje především s edicemi základních pramenů, tj. berní ruly, soupisu poddaných podle víry a tereziánského katastru. Navazující oddíl obsahuje vyčerpávající diplomatický rozbor autorových hlavních archivních pramenů, čtyř manuálů říčanského soudu z let 1667-1718 (z nichž pozdější dost možná sloužily současně jako „provizorní“ městské knihy). Finální obsahová analýza je samozřejmě čtenářsky nejvděčnější součástí práce. Autor se nicméně nespokojil pouhým převyprávěním zajímavých a kuriozních kauz, ale provedl současně jejich poučenou analýzu. Strukturu kriminálních deliktů p. Šimek velmi pečlivě kategorizoval na základě normativních studií Jaroslava Pánka, záslužná je přehledná strukturalizace jednotlivých typů kauz prostřednictvím diagramů. Ve zdrženlivě stylizovaném závěru autor konstatuje analogie svých výzkumů s některými již publikovanými pracemi. Relativní mírnost trestů udělovaných soudem v Říčanech kandidát po mém soudu přesvědčivě vysvětluje ekonomickými poměry. Závěry ze své předchozí diplomové práce zde obohatil o

zajímavé postřehy, dokládající, do jaké míry zatěžovaly výkony soudních rozhodnutí hospodářství poddanských měst. Nelze než opět vyzdvihnout kandidátův střízlivý přístup k výpovědní hodnotě soudních zápisů pokud jde o fenomény typu dějin mentalit či každodennosti: zdráhá se sám vyvozovat z analyzovaných případů dalekosáhlé závěry a odkazuje se, s ohledem na jejich vícevrstevnatý charakter, až k závěrům budoucího výzkumu. Zajímavý je rovněž materiálově podložený exkurs, přesvědčivě dokazující, že mnohdy přeceňovaná právní reforma Josefa I. se na praxi sledovaného tribunálu takřka neprojevila.

Rigorózní práci doplňuje standardní poznámkový aparát a seznam literatury a vydaných i nevydaných pramenů. Přílohy zahrnují snímky archiválií a kartogramy; část kvantifikovaných údajů prezentuje autor ve formě tabulek a grafů.

Aniž bych chtěl dále opakovat hodnocení, které jsem vyslovil již v rámci oponentury diplomové práce Mgr. Šimka, musím konstatovat, že autorův návrat k tématu prospěl nejen obsahové, ale i formální stránce rozpravy. Rigorózní práci plně doporučuji k obhajobě pokládám ji za přesvědčivý podklad pro udělení doktorského gradu PhDr.

V Praze 1. února 2007

Doc. PhDr. Vít Vlnas, Ph.D.